

NOVO NORDISK FONDEN 2012

NOVO NORDISK FONDENS
UDELINGER 2012

novonordiskfonden

HØJDEPUNKTER

Året 2012 har været et begivenhedsrigt og aktivt år for Novo Nordisk Fonden. Fonden har modtaget og behandlet mere end 1200 ansøgninger, hvoraf 255 har modtaget en bevilling fra Novo Nordisk Fonden. Der er i alt bevilget DKK 960 mio. og netto udbetalt DKK 484 mio.

De bevilgede beløb fordeler sig på:

- DKK 286 mio. uddelt i fri konkurrence af Fondens komiteer og udvalg i form af projektstøtte, forskningslederprogrammer, stipendier, symposier og hæderspriser
- DKK 411,25 mio. til Novo Nordisk Foundation Center for Biosustainability ved Danmarks Tekniske Universitet
- DKK 201,88 mio. til Danish Diabetes Academy ved Odense Universitetshospital
- DKK 4,2 mio. til enkeltsatsninger, herunder til foredrag, uddannelse, og et postdoc-stipendium
- DKK 6,5 mio. til Copenhagen Bioscience Conferences
- DKK 47,3 mio. til Steno Diabetes Center, heraf DKK 27 mio. som tilskud til udviklingsarbejde og hospitalsdriften, DKK 10 mio. til forskningsaktiviteter i Steno Center for Sundhedsfremme, og DKK 10,3 mio. til STAR uddannelsesprojekt vedr. kursusaktiviteter til forbedring af behandlingen af diabetes
- DKK 3 mio. til humanitære og sociale formål.

For yderligere oplysninger om bevilget forskningsstøtte henvises til Novo Nordisk Fondens hjemmeside www.novonordiskfonden.dk, hvor der findes en udtømmende legatarliste for 2012.

Nedenstående er en opsummering af højdepunkter, hvad angår nye bevillinger tildelt i 2012, samt korte resumeer af aktiviteter i fondens centerklynge og Copenhagen Bioscience Conferences.

Ulf J. Johansson

Bestyrelsesformand, Novo Nordisk Fonden

Birgitte Nauntofte,

Direktør, Novo Nordisk Fonden

LÆGE- OG NATURVIDENSKABELIGE KOMITE

Komiteen uddeler årligt projektmidler efter ansøgning til læge- og naturvidenskabelig forskning i Danmark.

I 2012 modtog fonden i alt 394 ansøgninger om støtte fra Læge og Naturvidenskabelige Komite om et samlet beløb på DKK 349.690.168. Der var DKK 55 mio. til rådighed for uddeling og i alt 62 ansøgninger fik en bevilling.

Samarbejdet med Fabrikant Vilhelm Pedersen og Hustrus Mindelegat er fortsat, således at fonden efter sagkyndig vurdering har kunnet overgive 5et antal højt kvalificerede ansøgninger til VP-Legatet. I 2012 blev de 4 ansøgninger indstillet til støtte fra VP-Legatet, hvor de modtager en bevillingssum på i alt DKK 5 mio.

Læge- og Naturvidenskabelige Komite modtog og behandlede i alt 15 ansøgninger om kliniske forskerstipendier, og 4 stipendier blev bevilget med en samlet bevillingssum på DKK 10 mio.

Læge- og Naturvidenskabelige Komite modtog og behandlede i alt 19 ansøgninger om Hallas Møller Stipendier og 2 femårige stipendier på op til DKK 11 mio. blev tildelt.

UDVALGET FOR ALMEN MEDICINSK FORSKNING

Udvalget modtog i alt 5 ansøgninger om postdoc-stipendier i almen medicin. Der var DKK 2 mio. til rådighed og 4 stipendier på halv tid blev tildelt.

UDVALGET FOR SYGEPLEJEFORSKNING

Udvalget indkaldte i 2012 ansøgninger til forskningsprojekter i klinisk sygepleje og samfinansierede 3-årige forskningsstipendier indenfor sygepleje.

Der var i alt DKK 1,5 mio. til rådighed for forskningsprojekter i klinisk sygepleje. Derudover var der afsat DKK 500.000 til hvert af de 3-årige stipendieforløb.

Udvalget modtog i alt 29 ansøgninger om støtte til forskningsprojekter i klinisk sygepleje, i alt 12 bevillinger blev givet.

Udvalget modtog 24 ansøgninger om støtte til ph.d.-forskningsstipendier inden for sygeplejeforskning, i alt 3 bevillinger blev givet.

Endelig modtog udvalget 3 ansøgninger om støtte til samfinansierede postdocstipendier, i alt 3 bevillinger blev givet.

ENDOKRINOLOGISK FORSKNING I NORDEN

Novo Nordisk Fonden har støttet endokrinologisk og eksperimentel fysiologisk forskning i Norden i snart 90 år. De senere år er bevillingerne udbygget kraftigt, dels gennem øget projektstøtte, dels støtte til en række programforløb.

NORDISK FORSKNINGSKOMITE

Komiteen uddeler projektmidler efter ansøgning til grundvidenskabelig og klinisk forskning inden for endokrinologi i de nordiske lande.

Komiteen modtog i 2012 i alt 283 ansøgninger om projektstøtte. Der var i år DKK 38 mio. til rådighed for uddelingen, og der blev i alt uddelt 74 bevillinger, hvoraf 4 bevillinger var 3-årige og blev tildelt bevillinger på mellem DKK 2,4 mio. og DKK 3 mio., resten var etårige.

Derudover havde komiteen som noget nyt i år mulighed for at udtage den bedste ansøgning til et "Advanced Grant". Forudsætningen for at få tildelt et advanced grant var, at forskningsprojektet skulle være af højeste internationale kvalitet, og at forskeren skulle være en etableret forsker på højt internationalt niveau. Den af komiteen udvalgte forsker blev herefter inviteret til at indsende et 5-årigt forskningsprogram med henblik på tildeling af en bevilling på DKK 10 mio. fordelt med DKK 2 mio. om året i 5 år. Komiteen besluttede på den baggrund at bevilge Novo Nordisk Fondens "Advanced Grant" til den udvalgte forsker – professor Per-Olof Berggren fra Karolinska Institutet i Stockholm til studiet af: *"An in vivo imaging approach to study pancreatic β -cell Ca^{2+} signaling"*.

SYMPOSIER

Nordisk Forskningskomite forestår også uddeling af midler til afholdelse af en række symposier i Norden, hvis temaer skal ligge inden for endokrinologi eller eksperimentel fysiologi.

Komiteen modtog i 2012 4 ansøgninger om symposiestøtte og en ansøgning blev imødekommet med i alt DKK 55.000.

NOVO NORDISK FONDENS EXCELLENSPROJEKT

Novo Nordisk Fondens excellensprojekt 2012 for yngre endokrinologiske forskere. Der var DKK 20 mio. til rådighed for op til fire 5-årige bevillinger á DKK 5 mio. Der indkom i alt 43 interesselikende givelser - heraf blev de 6 bedst kvalificerede ansøgere udvalgt og bedt om at udarbejde en egentlig projektansøgning og blandt disse besluttede komiteen at vælge fire ansøgere, som hver fik en bevilling på DKK 5 mio.

KUNSTHISTORISK FORSKNING

UDVALGET FOR KUNSTHISTORISK FORSKNING

Udvalget støtter projekter inden for kunsthistorie samt projekter, som kan bidrage til at udvikle kunsthistorisk forskning.

Udvalget havde modtaget i alt 40 ansøgninger, hvoraf 14 projekter fik tildelt samlet støtte på i alt DKK 1 mio.

BEDØMMELSESUDVALG – MADS ØVLISEN STIPENDIER

Udvalget modtog i alt 33 ansøgninger til behandling. Der var opslået et kunsthistorisk ph.d.-studium inden for kunst før 1900 og et praksisbaseret ph.d.-stipendium i billedkunst, og hvert af disse to 3-årige stipendier blev tildelt DKK 1,5 mio.

STØRRE ENKELTBEVILLINGER

EXPLORATORY PRE-SEED GRANTS

Novo Nordisk Fonden har et "exploratory pre-seed grants-program" i samarbejde med Novo Seeds. Programmet er rettet mod forskningsmiljøer i Norden. Det er et initiativ, som skal accelerere den tidlige kommerialisering af anvendelsesorienterede forskningsfund og ideer inden for biomedicin og bioteknologi med potentiale til at kunne udvikles til nye diagnostiske metoder, behandlinger, hjælpemidler og teknologier.

Fonden uddelte i 2012 i alt DKK 12,95 mio. til 27 projekter, hvert på op til DKK 0,5 mio. Projekterne skal kunne udføres indenfor 1 år og skal være helt eller delvist forankret ved et skandinavisk universitet eller hospital.

Udvalget har i alt modtaget og behandlet 160 ansøgninger.

NOVO NORDISK FONDENS OG NOVO A/S' PRE-SEED PROGRAM

Siden 2007 har fonden i samarbejde med Novo A/S (Novo Seeds) støttet udvikling af nordiske life science forskningsfund med kommercielt potentiale. Den tildelte støtte gives på samme vilkår som fondens øvrige projektstøtte – dvs. uden modkrav. Via pre-seed-programmet ydes tillige støtte til ledelses- og strategiudvikling i de udvalgte projekter.

Der er i 2012 givet i alt 4 pre-seed bevillinger for i alt DKK 10,286 mio.

FREMTIDENS VIRTUELLE LABORATORIUM – DTU

Fonden har bevilget DKK 600.000 til "Fremtidens virtuelle laboratorium" ved Biotech Academy på DTU.

Formålet med projektet er at udvikle et unikt selvstændigt undervisningsværktøj med et simpelt og overskueligt brugerinterface, som stilles til rådighed for landets gymnasie-lærere, således at de kan supplere deres undervisning i bioteknologi/biologi/kemi med virtuelle forsøg.

THE DANISH DIABETES ACADEMY

Fonden har støttet etableringen af The Danish Diabetes Academy med DKK 201,88 mio. over en 5-årig periode med professor, dr.med. Henning Beck-Nielsen som leder af Akademiet og med Odense Universitetshospital som vært. Det Danske Diabetes Akademi er udover Novo Nordisk Fonden støttet med finansiering fra universiteter og hospitaler i Danmark samt fra Juvenile Diabetes Research Foundation.

Akademiets ambition er at frembringe ny viden om diabetes og nye måder at forebygge og behandle sygdommen på. Akademiet udbyder ph.d.-, postdoc- og professorstipendier og alle diabetesforskere i ind- og udland kan søge. En af akademiets vigtigste opgaver er bl.a. via kurser og konferencer at skabe en platform for samarbejde på tværs af danske fakulteter og hospitaler og over landegrænser. Visionen er, at dette samarbejde vil skabe synergieffekter, der styrker forskningen i Danmark og internationalt.

NIELS BOHR ARKIVET

I anledning af 100-året i 2013 for Niels Bohrs atommodel har fonden bevilget DKK 1 mio. til Niels Bohr arkivet. Støtten bevilges til besættelse af en postdoc-stilling til udforskning af det historiske materiale i Niels Bohr arkivet på Københavns Universitet.

NORDISK KONFERENCE

EDUCATION OF HEALTH PROFESSIONALS FOR A NEW CENTURY

Professor, med.dr. Jan Lindsten, Kungl. Vetenskapsakademien, Stockholm modtog en bevilling på DKK 105.000 til afholdelse af ovennævnte konference for ca. 100 deltagere i september 2012.

NOBEL LAUREATE LECTURES

I samarbejde med Det kgl. Danske Videnskabernes Selskaber afholdes symposier for den brede offentlighed, hvor hovedtalerne er Nobel Prismodtagere. Begivenheden afsluttes med en festlig reception. Symposierne tiltrækker almindeligvis mere end 400 tilhørere.

I januar 2012, afholdt tidligere nobelprismodtager i kemi 1999, professor Ahmed Zewail forelæsning med titlen "The Nobel Prize and Shaping the Future", hvor han talte om sin forskning, vejen til og livet efter Nobelprisen. Forelæsningen fandt sted i Lundsgaard Auditoriet i Panumbygningen.

I september 2012 afholdt tidligere nobelprismodtager professor i partikelfysik Frank Wilczek, MIT, en forelæsning med titlen "Quantum Beauty" og inkluderede foruden Wilczeks syn på kosmologi og forståelsen af universet, også en redegørelse for hans liv i forskning og vejen til Nobelprisen. Forelæsningen fandt sted i Lundsgaard Auditoriet i Panumbygningen.

I december 2012 afholdt tidligere nobelprismodtager i kemi Professor Peter Agre, Johns Hopkins, Baltimore, forelæsningen "How to open doors with a Nobel Prize" for ca. 650 tilhørere. Forelæsningen fandt sted i Tivolis koncertsal.

KANDIDATUDDANNELSEN "MASTER IN BIOENTREPRENEURSHIP", BBIP

Kandidatuddannelsen "Master in bioentrepreneurship", BBIP, startede i september 2012. Uddannelsen er målrettet bioteknologi-, systembiologi- og businessstuderende med enten en bachelorgrad eller personer, der er kandidat- eller ph.d.-studerende (kandidat- eller ph.d. studerende kan opnå merit for dele af uddannelsen). Uddannelsen er udviklet som et samarbejde mellem Copenhagen business School, Danmarks tekniske Universitet og Københavns Universitet.

Fonden har bevilget DKK 700.000 i 3 år til uddelingen af op til 5 legater a DKK 100.000 årligt til ph.d. studerende samt støtte på op til DKK 200.000 årligt til internationale forelæsere, som vil undervise på uddannelsen.

HÆDERSPRISER

MARIE OG AUGUST KROGH PRISEN

Marie og August Krogh Prisen er oprettet af Novo Nordisk Fonden og Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber (LVS) i 1969 og uddeles hvert år til en fremragende dansk sundhedsvidenskabelig forsker. Prisen er på DKK 250.000, opdelt i DKK 100.000 som en personlig pris og DKK 150.000 til forskning, og overrækkes af LVSs formand og fondens direktør i forbindelse med Organisationen af Lægevidenskabelige Selskabers årsmøde

LVS valgte professor, overlæge, dr.med. Moustapha Kassem fra Odense Universitets-hospital som modtager af Marie og August Prisen for 2012.

Han får prisen for sin årelange forskningsindsats, som primært fokuserer på, hvordan man kan behandle knogleskørhed (osteoporose) med stamceller. en forskning som er særdeles relevant, og potentielt kan føre til bedre behandling af en lidelse, som 400.000 mennesker er ramt af alene i Danmark. Prisen blev overrakt af fondens direktør på selskabets årsmøde d. 27. januar 2012.

HAGEDORN PRISEN

Hagedorn Prisen blev oprettet af Dansk Selskab for Intern Medicin (DSIM) i anledning af selskabets 50 års jubilæum i 1966 og er blevet uddelt årligt lige siden. Prisen belønner en forsker, der har udmærket sig med sin forskning inden for af dansk intern medicin. Prisen er på DKK 250.000, opdelt i en personlig pris på DKK 100.000 og DKK 150.000 til forskning eller udviklingsarbejde med prisen følger tillige tildelingen af Hagedorn mejdaljen. Det er bestyrelsen for DSIM, der vælger prismodtageren og prisen overrækkes af fondens direktør og DSIMs formand. Prisen er opkaldt efter dr.med. Hans Christian Hagedorn (1888-1971), der gennem sin karriere var Danmarks førende forsker inden for behandlingen af diabetes.

Hagedorn Prisen 2012 blev tildelt professor, dr.med. Henrik Toft Sørensen, leder af Klinisk Epidemiologisk Afdeling, Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital, som er en af Danmarks førende forskere inden for klinisk epidemiologi – en af intern medicins grunddiscipliner. Han modtog prisen for gennem studier af sygdomsforløb at have medvirket til, at behandlingen af en række sygdomme er blevet ændret og forbedret.

NOVO NORDISK FONDENS FORELÆSNING

I regi af Nordisk Forskningskomite udvælges årets forelæser og prismodtager, som i 2012 var professor Per-Henrik Groop fra Helsinki Universitet. Han holdt sin forelæsning i forbindelse med Scandinavian Society for the Study of Diabetes (SSSD) årsmøde i Helsingør. Forelæsningsens titel var: "Why does a subset of people with diabetes develop kidney disease?". Professor Moustapha Kassem fra Nordisk Forskningskomite introducerede forelæseren og overrakte prisen på DKK 50.000.

FONDET H.C. JACOBÆUS' FORELÆSNINGER

Jacobæus-forelæsning 2012, blev arrangeret af det norske medlem af Nordisk Forskningskomite, Trine Bjørø og holdt i forbindelse med norsk tyreoidagrupperes årsmøde i Oslo. Prismodtager og forelæser var professor Anthony Weetman fra Sheffield UK, som holdt en forelæsning med titlen "Thyroid autoimmunity for clinicians" og modtog i den forbindelse Jacobæus-prisen på DKK 100.000.

Der var ca. 90 deltagere i symposiet med forskellig baggrund: endokrinologer, alment praktiserende læger, kirurger, børnelæger, røntgenlæger, øjenlæger og andre thyroidea-interesserede. Det faglige indhold var af høj kvalitet med internationale og nationale foredragsholdere.

I 2012 blev desuden afholdt et ekstraordinært symposium, som blev arrangeret af professor Bo Ahrén i samarbejde med fonden. Dette symposium med titlen "Research Response to the Obesity Challenge" blev afholdt i fondens auditorium d. 14. december, hvor der var 6 internationale anerkendte forelæsere. Samtidig kunne fonden markere 90 året for at August og Marie Krogh vendte hjem fra Canada med tilladelsen til at producere insulin til det skandinaviske marked. I den anledning var der premiere på et skuespil om Marie og August Krogh, og de spor de har sat sig.

Civilstyrelsen har tidligere givet fonden tilladelse til at nedlægge Nordisk Insulinfonds H.C. Jacobæus' Forelæsninger, når formuen i fonden var opbrugt i 2012. Fra 2013 og fremefter er det Novo Nordisk Fonden, som finansierer H.C. Jacobæus' Forelæsninger og Jacobæus-prisen.

NOVO NORDISK PRISEN

Novo Nordisk Prisen 2012 blev ultimo overrakt til professor, dr.med. Erik Arne Richter, Institut for Idræt ved Københavns Universitet. Han modtog prisen for sin banebrydende og mangeårige fremragende forskning inden for musklernes betydning for sukkerstofskiftet. Erik Arne Richter var den første til at påvise, at fysisk aktivitet øger virkningen af hormonet insulin, der hjælper kroppen med at optage sukker, og han har dermed været med til at forklare, hvorfor regelmæssig motion kan hjælpe patienter med type 2-diabetes – og i bedste fald gøre dem medicinfrie.

NOVO NORDISK PRIS SYMPOSIUM

Novo Nordisk Pris Symposium 2012 "Molecular Regulation of Metabolism and Gene-Expression: Relation to Exercise, Insulin Action and Health" fandt sted onsdag d. 12. december 2012 i fondens auditorium. Der var inviteret en række højt profilerede, internationale foredragsholdere, og 90 gæster fra hele verden deltog i symposiet.

THE AUGUST KROGH DISTINGUISHED LECTURESHIP

The American Physiological Society udpegede Dr. James W. Hicks, University of California, Irvine som modtager af The August Krogh Distinguished Lectureship 2012. Forelæsningen afholdtes 24. april i San Diego Convention Center. Beløbet blev udbetalt som 2. rate af i alt 5 rater. Den samlede bevilling er på USD 30.000. Anerkendelsen er på USD 6.000

NNF LAUREATE RESEARCH GRANT COMMITTEE

I 2012 lancerede Novo Nordisk Fonden to nye legater på hver DKK 40 mio. Legaterne uddeles inden for områderne biomedicin og bioteknologi og er målrettet lovende internationale forskningsledere, der ønsker at etablere deres forskningsgruppe og udføre deres visionære forskning i Danmark.

Legaterne går under navnet "Novo Nordisk Foundation Laureate Research Grants" og udmærker sig udover deres størrelse ved at strække sig over hele syv år – med mulighed for yderligere støtte på DKK 35 mio. over endnu syv år. Denne betydelige støtte gør det muligt for forskerne at etablere langsigtede projekter på benene og indgå samarbejder på tværs af videnskabelige og geografiske grænser.

Forskere, der kan modtage disse bevillinger, kan have en hvilken som helst nationalitet, men skal være ansat uden for Danmark, når de ansøger.

Legaterne blev opslået til uddeling første gang i 2012. Fonden modtog 12 ansøgninger og der blev uddelt to bevillinger til:

Professor Kenn Gerdes, fra Newcastle Universitet. Han har gennem sin karriere udført banebrydende forskning inden for bakteriepersistens. Gerdes' forskning i Danmark vil fokusere på at øge vores forståelse af, hvordan bakterier overlever, og vil fremme udviklingen af nye metoder til bekæmpelse af tilbagevendende og kroniske infektioner.

Professor Stephen Cohen, Institute of Molecular & Cell Biology i Singapore. Cohen har i sin karriere bl.a. ydet et stort bidrag til forståelsen af, hvordan mikro-RNA er med til at styre, hvordan en celle udvikler sig. Cohens forskning i Danmark vil primært fokusere på, hvilken rolle mikro-RNA spiller i forbindelse med kræft.

UDVALG FOR FORSKNING I BIOTEKNOLOGIBASERET SYNTSE OG PRODUKTION

Novo Nordisk Fonden åbnede i 2012 et nyt bevillingsprogram til finansiering af innovativ forskning relateret til bioteknologibaseret syntese og produktion. Dette program støtter projekter i Danmark indenfor både grundforskning og anvendt forskning, forudsat at det overordnede formål er at skabe produkter ved anvendelse af forbedrede og mere bæredygtige metoder. Projekterne skal inkludere brugen af bioteknologi, men kan derudover benytte andre discipliner relateret til ingeniørfaget og naturvidenskab.

Selektion af de projekter, der finansieres under dette program, foretages af et nyt videnskabeligt bedømmelsesudvalg under Novo Nordisk Fonden. Udvalget består af seks ledende forskere fra de nordiske lande. Der er en årlig pulje på DKK 20 mio. til uddeling.

Udvalget uddelte i 2012 DKK 20 mio. fordelt på 9 projekter af 2 til 3 års varighed og bevillingen til hvert projekt var på mellem DKK 1,6 og 2,5 mio.

TEMATISKE BEVILLINGER

NOVO NORDISK FOUNDATION CENTER FOR PROTEIN RESEARCH

2012 markerede afslutningen på første halvdel af bevillingsperioden for Novo Nordisk Foundation Center for Protein Research, der i 2007 blev etableret ved Københavns Universitet på baggrund af en tiårig bevilling på DKK 600 mio. fra Novo Nordisk Fonden. Centret udarbejdede i årets løb en evaluering af de mål, som Centret havde sat ved Centrets etablering for fem år siden. Centret undergår evaluering af et internationalt ekspertpanel nedsat af Fonden og godkendt af Centret.

Centret fik i begyndelsen af året ny leder, da professor Jiri Lukas blev ansat som executive director. Han kom fra Kræftens Bekæmpelse. Organisatorisk undergik Centret en omorganisering. Jiri Lukas' forskningsgruppe Chromosome Stability and Dynamics blev overført fra Kræftens Bekæmpelse, og derudover gennemførtes en planlagt omorganisering af afdelingen Protein Science and Technology. Dermed er Centret i dag organiseret i tre forskningsprogrammer, med i alt 11 forskningsgrupper, samt en core-facilitet og en administration.

Efter omorganisering har Centret 120 ansatte, hvoraf 54 er udlændinge fra 27 forskellige lande. Udover de ansatte er 24 personer formelt tilknyttet Centret. Denne gruppe omfatter internationale gæsteforskere, ansatte ved andre fakulteter og universiteter samt kandidat- og bachelorstuderende.

I 2012 har centret publiceret i alt 74 videnskabelige artikler. Ifølge Thomsen Reuters Web of Knowledge er Centret blevet citeret mere end 2.000 gange i årets løb.

Som supplement til Fondens bevilling tiltrak centret i årets løb DKK 35,2 mio. i ekstern støtte.

I december afholdt Centret i samarbejde med Fonden anden afdeling af Copenhagen Bioscience Conferences. Konferencen blev afholdt på Comwell-Borupgaard i Snekkersten med emnet "PTMs in Cell Signaling". Konferencen havde 190 deltagere fra hele verden og blev en stor succes for Centret.

DEN NATIONALE BIOBANK

Den Nationale Biobank blev etableret i samarbejde med Statens Serum Institut, som i 2009-2010 modtog en tiårig bevilling på DKK 118 mio. fra Novo Nordisk Fonden. Der var officiel indvielse af biobanken 21. marts med taler af bl.a. den danske uddannelsesminister, Morten Østergaard, EU's kommissær for forskning Máire Geoghegan-Quinn og daværende bestyrelsesformand for Fonden, Ulf J. Johansson.

Den store automatiske fryselagerrobot er nu taget i brug. 20 nye minus 80°C-frysere er bestilt, så den samlede fryserpark omfatter 57, heraf 41 der er vandafkølede. Indtastningsarbejde med de flere millioner prøver fra Avedøre Holme er i fuld gang og vil strække sig over halvandet års tid, inden alle prøver er på plads i Biobanken. Biobankregisteret indeholder nu information på 2,8 mio. prøver. Målet er 15 mio. prøver.

Kræftens Bekæmpelse er koblet på biobankregisteret med deres "kost, kræft, og helbreds"-undersøgelse (ca. 60.000 personer). Biobankregisteret har fået tilkoblet Region

Hoved-stadens biobank og den Grønlandske Biobank. Biobanken har som samarbejds-partner desuden fået en EU-bevilling, der understøtter det europæiske samarbejde omkring brugen af biologiske prøver (30 biobanker deltager).

Biobanken har 11 ansatte. Herudover er 15 studerende ansat til at indtaste de mange prøver.

Ved udnyttelse af det biologiske materiale er der i 2012 i alt publiceret 14 arbejder i Nature Genetics.

NOVO NORDISK FOUNDATION CENTER FOR BASIC METABOLIC RESEARCH

Novo Nordisk Foundation Center for Basic Metabolic Research blev etableret ved Københavns Universitet i 2010 på baggrund af en tiårig bevilling på DKK 885 mio. fra Novo Nordisk Fonden.

Centret har i årets løb foretaget flere strategiske rekrutteringer. Bl.a. er læge og professor Jesse Roth udnævnt til Special Strategic and Scientific Advisor for Centrets ledergruppe. Centret har desuden underbygget og udbygget sine internationale partnerskaber. Centret har bl.a. etableret en forskningsalliance med professor Ronald Kahn ved det anerkendte Joslin Diabetes Center på Harvard Medical School, ligesom Centret har forlænget sin internationale forskningsalliance med dets partnere ved Rockefeller University. Centret har desuden indgået en forskningsalliance med medicinal- og forskningsvirksomheden Merck vedrørende et samarbejde om tarmhormoner (Small Molecules).

Uddannelsesminister Morten Østergaard besøgte i maj Centret som et led i en række besøg på forskellige forskningsspydspidsinstitutioner på Københavns Universitet. Ministeren var især optaget af centrets arbejde med de internationale forskningsalliancer.

I oktober åbnede udstillingen "Obesity: What's the Problem" på Medicinsk Museion. Udstillingen har fokus på gastric bypass-operationen og dens effekter på type-2 diabetes og blev til i et samarbejde mellem Centrets Science Communication-sektion og en række eksterne samarbejdspartnere, bl.a. professor Jens Juul Holst og gastro-kirurger fra Hvidovre Hospital.

I 2012 publicerede Centret i alt 121 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter, bl.a. Nature og Nature Genetics.

Som supplement til Fondens bevilling tiltrak centret i årets løb DKK 34,2 mio. i ekstern støtte.

Centret har i dag 120 ansatte og yderligere 49 er tilknyttet Centret.

NOVO NORDISK FOUNDATION SECTION FOR BASIC STEM CELL BIOLOGY

Novo Nordisk Foundation Section for Basic Stem Cell Biology er den ene af to sektioner ved Det Danske Stamcellecenter (DanStem). Sektionen blev i 2010 etableret ved Københavns Universitet som følge af en tiårig bevilling på DKK 350 mio. fra Novo Nordisk Fonden.

Sektion består af syv internationalt anerkendte forskningsgrupper, heraf tre rekrutteret fra udlandet. Sektionen flyttede primo 2012 ind i nyrenoverede kontorer og laboratorier i Panum-bygningen på Københavns Universitet.

En del af Sektionens strategi er at skabe et nationalt forskningssamarbejde inden for feltet. Der blev mellem dekanerne ved det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet og Syddansk Universitet indgået en samarbejdsaftale mellem DanStem og professor Moustapha Kassem fra Syddansk Universitet. Kassem er pr. 1. oktober formelt også tilknyttet Institut for Cellulær Molekylær Medicin ved Københavns Universitet.

Novo Nordisk Foundation Section for Basic Stem Cell Biology publicerede i årets løb 11 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter.

Ved årets udgang havde Novo Nordisk Section for Basic Stem Cell Biology 66 ansatte. I 2012 lykkedes det Sektionens ansatte at tiltrække eksterne midler på i alt DKK 17,5 mio.

I juni afholdt Centret i samarbejde med Fonden den første afdeling i Copenhagen Bioscience Conferences. Konferencen blev afholdt på Favrholm Campus i Hillerød under overskriften "The Stem Cell Niche". 180 forskere fra hele verden deltog i konferencen.

NOVO NORDISK FOUNDATION CENTER FOR BIOSUSTAINABILITY

2012 var et ekstraordinært begivenhedsrigt år for Novo Nordisk Foundation Center for Biosustainability, der blev etableret ved Danmarks Tekniske Universitet i december 2010 som følge af en tiårig bevilling på DKK 700 mio. fra Novo Nordisk Fonden.

Centret blev udvidet to gange i løbet af 2012. I maj modtog Centret DKK 280 mio. fra Fonden til udvidelse af Centrets aktiviteter til også at omfatte forskning i udvikling af nye mammale cellelinjer til produktion af biologiske lægemidler. I december bevilgede Fonden DKK 131,25 mio. til en yderligere internationalisering af Centret. Dette betød bl.a., at to af verdens topnavne inden for forskning i industriel bioteknologi, professor Sang Yup Lee, KAIST, Sydkorea, og professor Jay Keasling, University of California at Berkeley, USA, blev tilknyttet Centret per 1. januar 2013. Professorernes tilknytning betyder, at Centrets samlede antal sektioner i løbet af 2013 udvides fra 8 til 10.

Udover bevillingerne fra Fonden tiltrak Centrets ansatte eksterne bevillinger på i alt DKK 69,3 mio.

Centret er i december flyttet fra en midlertidig bygning på SCION DTU i Hørsholm til nye bygninger på Kogle Allé 4-6, som også ligger i SCION DTU. De nye bygninger giver centret flere end 8.000 m² kontorer og velegnede, moderne laboratorier indrettet til cellebiologisk forskning og avanceret bioengineering. De nye bygninger vil kunne rumme det voksende center i de kommende 3-4 år.

Centret har opnået støtte fra EU's Marie Curie-program til etablering af en forskerskole med omkring 20 ph.d.-studerende. Forskerskolen bliver associeret til forskerskolen på DTU Systembiologi for at opnå synergieffekter med denne.

Stillingen som Chief Business Officer blev 1. september besat, og Centret er i gang med at opbygge en enhed for "business development".

Ved udgangen af december 2012 havde centret 115 ansatte. Det forventes, at der med udgangen af 2013 vil være tæt på 200 ansatte. Centret publicerede i årets løb 22 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter og indsendte tre ansøgninger om patenter.

COPENHAGEN BIOSCIENCE CONFERENCES

Copenhagen Bioscience Conferences er en helt ny aktivitet, som fonden igangsatte i 2012. Fonden vil årligt afholde to højt profilerede videnskabelige konferencer, og ambitionen er, at konferencerne vil være kendt som stedet, hvor den nyeste forskning inden for udvalgte områder af biomedicin og bioteknologi fremlægges og debatteres af førende topforskere og yngre forskere på vej.

Fonden ønsker med konferencerne at skabe et mødested i Danmark for videnskabelig vidensudveksling og inspiration på højeste plan gennem invitation af internationale topkapaciteter inden for skiftende temaer. Konferencerne afholdes i samarbejde med fondens 4 centre, og temaerne vil veksle mellem områder indenfor metabolisme, stamceller, proteinforskning og biosustainability. Nyskabende formater for vidensudveksling skal ligeledes medvirke til at skabe spændende diskussioner og etablere nye faglige netværk med værdifulde relationer til andre forskere både nationalt og internationalt.

THE STEM CELL NICHE

Fondens første konference åbnede d. 24. juni, i alt 180 udvalgte og inviterede deltagere, en blanding af yngre forskere og højt respekterede og internationalt anerkendte forskere med mange års erfaring mødtes i 4 dage omkring deres fælles interesse for udforskning af stamceller, og havde intense diskussioner om de seneste resultater indenfor stamcelleforskning. Konferencen blev afholdt på Favrholm Campus i samarbejde med DanStem.

Læs interviews og se billeder fra konferencen på www.cph-bioscience.com/TheStemCellNiche

POST TRANSLATIONAL MODIFICATIONS, PTMS, IN CELL SIGNALING

Fondens anden konference åbnede 2. december og varede 4 dage, i alt 190 konference-deltagere fra i alt 27 forskellige lande deltog.

Den faglige del af konferencen var bygget op omkring oplæg fra verdens ledende proteinforskere og blev kombineret med kortere oplæg fra udvalgte, yngre forskere, og åbne diskussioner, postersessioner samt en forelæsning af nobelprismodtager Peter Agre, som var hovedtaler ved et arrangement i Tivolis koncertsal.

Konferencen blev afholdt Comwell Borupgaard i samarbejde med Proteincentret.

Læs interviews og se billeder fra konferencen på www.cph-bioscience.com/PTMsinCellSignaling.

FORSKNINGSHOSPITALVIRKSOMHED

STENO DIABETES CENTER

Steno Diabetes Center (SDC) er et hospital, som varetager behandling, forebyggelse, forskning og uddannelse inden for diabetes. SDC er et 100%-ejet datterselskab af Novo Nordisk A/S med egen bestyrelse, hvor Novo Nordisk Fonden er repræsenteret ved to medlemmer. Professor John Nolan er direktør for SDC.

Hvad angår patientbehandlingen har SDC en driftsaftale med Region Hovedstaden og fungerer under denne aftale som regional diabetesafdeling. Der er tilknyttet i alt ca. 5.500 patienter med type 1- eller type 2-diabetes. Behandlingen gennemføres helt overvejende ambulant. SDC har desuden et femdøgns sengedagafsnit med 14 senge. Behandlingstilbuddet til patienterne i ambulatoriet er udvidet i forhold til en basisbehandling og omfatter tillige øjenklinik, fodklinik, kliniske diætister samt klinisk fysiologi.

Novo Nordisk Fonden har støttet Steno Diabetes Center til drift af hospitalsvirksomhed og udviklingsvirksomhed med i alt DKK 27 mio. i 2012.

STAR-PROJEKTET

Gennem uddannelsesenheden, Steno Education Center, udbredes viden om behandling af diabetespatienter, herunder undervisning af diabetesteam i mellem- og lavindkomstlande. STAR-projektet ledes af uddannelseschef Ulla Bjerre-Christensen.

Der er i 2012 blevet afholdt i alt 7 kurser fordelt med 2 i Tyrkiet, 1 i Indonesien, 1 kursus i Brasilien, 2 kurser i Indien samt 1 symposium i Kina. Novo Nordisk Fonden har støttet STAR-projektet med i alt 10,3 mio. i 2012.

STENO CENTER FOR SUNDHEDSFREMME

Forskningsaktiviteterne inden for sundhedsfremme ledes af professor Bjarne Bruun Jensen, chef for Steno Center for Sundhedsfremme. Centret har 3 fokusområder: patientuddannelse, forebyggelse og sundhedsfremme. Forskningsprojekter indenfor disse områder støttedes i 2012 af Novo Nordisk Fonden med DKK 10 mio.

Centret er tillige samarbejdspartner på forskningsaktiviteterne i PULS projektet, som er et samarbejde med Experimentarium, og som ultimo 2011 fik en bevilling på i alt DKK 33 mio. fra Novo Nordisk Fonden til et 5-årigt forskningsprojekt.

STØTTE TIL HUMANITÆRE OG SOCIALE FORMÅL

Novo Nordisk Fonden har i 2012 givet i alt 13 bevillinger for i alt DKK 3 mio. til følgende organisationer: Læger uden grænser, Tandsundhed uden grænser, Børns Vilkår, Dansk Flygtningehjælp, KFUMs Soldatermission i Danmark, Mødrehjælpen, DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur, Ungdommens Røde Kors, Røde Kors, Maternity Worldwide, Care Danmark, Red Barnet og Soldaterlegatet.

HOVED- OG NØGLETAL

BEVILLINGER 2012

BELØB I TUSINDE KR.

Novo Nordisk Fondens Center for Biosustainability	411.250
Danish Diabetes Academy	201.880
Copenhagen Bioscience Conferences	6.500
Projektstøtte	
Læge- og naturvidenskabelig forskning, Danmark.....	50.000
Endokrinologisk forskning, Norden.....	37.945
Advanced grant.....	10.000
Excellensprojektet.....	20.000
Bioteknologibaseret syntese og produktionsforskning.....	20.000
Exploratory pre-seed grants.....	12.952
Kunsthistorisk forskning.....	1.000
Sygeplejeforskning.....	1.500
Fremtidens Virtuelle Laboratorium.....	600
CBS Master in Biobusiness.....	2.100
	156.097
Stipendier	
Laureates Research Grants.....	80.000
Kliniske forskerstipendier, Danmark	10.000
Hallas-Møller/Seniorforsker stipendier.....	22.157
Mads Øvlisen stipendier - kunsthistorisk forskning.....	1.500
Mads Øvlisen stipendier - praksisbaseret forskning.....	1.500
Novo Nordisk Fondens professorstipendium.....	2.000
Postdocstipendier, almen medicin.....	1.500
Postdoc- og ph. d. stipendier, sygeplejeforskning.....	3.000
Ph. d. stipendie, Niels Bohr arkivet.....	1.000
	121.157
Pre-seed uddelinger	9.902
Priser	
Novo Nordisk Prisen.....	1.500
August Krogh Prisen.....	250
Hagedorn Prisen.....	250
Novo Nordisk Fondens Forelæsning.....	50
	2.050
Symposier	
Novo Nordisk Prissymposium.....	300
Nobel Laureate Lectures.....	500
Endokrinologiske symposier, Norden.....	55
Øvrige symposier.....	110
	965
Humanitær støtte	
Dansk Flygtningehjælp.....	350
Læger uden Grænser.....	350
KFUMs soldatermission i Danmark.....	250
Care Danmark.....	350
Red Barnet.....	350
Dansk Røde Kors.....	300
Soldaterlegatet.....	270
DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur.....	100
Mødrehjælpen.....	150
Ungdommens Røde Kors.....	200
Maternity Worldwide.....	250
Øvrige.....	80
	3.000
STAR - projekt	10.300
Steno - Center for sundhedsfremme, uddannelsesprojekt	10.000
Steno Diabetes Center	27.400
I alt bevilget støtte i året	960.501
Reguleringer til tidligere års bevilget støtte	-4.801
I alt bevilget støtte i året	955.700

Komplet liste over alle bevillingsmodtagere for 2012 kan hentes på www.novonordiskfonden.dk

PERSONALIA

Medlemmerne af fondens komiteer og udvalg er udpeget for tidsbegrænsede perioder, og der er derfor løbende af- og tilgang af medlemmer.

En samlet oversigt over fondens komiteer og udvalg findes på:
www.novonordiskfonden.dk/da/content/udvalg-og-komiteer

LÆGE – OG NATURVIDENSKABELIGE KOMITE

Professor, dr.med. Steen Madsbad er valgt nyt medlem pr. 1.1.2013 i stedet for professor, dr. med. Henrik Kehlet som udtrådte ved udgangen af 2012.

SEKRETARIATET

Fondens sekretariat er i 2012 blevet styrket med følgende medarbejdere
Academic Officer Anna Bruun Bondeson, cand.scient.adm., pr. 15. august 2012.
Academic Officer Anne-Sofie Ley, cand.scient.adm., pr. 15. august 2012.
Studentermød hjælp Anders Gram-Hanssen, stud.med., pr. 1. september 2012.

ULF J. JOHANSSON

Bestyrelsesformand for Novo Nordisk Fonden

BIRGITTE NAUNTOFTE

Direktør for Novo Nordisk Fonden

Novo Nordisk Fondens bestyrelse, 2012.

